

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอนคือ

การวิจัยระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยระยะที่ 3 ผลการทดลองและการประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ของระยะที่ 1 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยตั้งสมมติฐานว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านการร่วมกิจกรรมกับภายนอก ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านผู้นำ มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 320 กลุ่ม ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรและใช้สถิติวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย คือ Multiple Regression Analysis โดยใช้เทคนิคแบบหลายขั้นตอน (Stepwise) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1.1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 กลุ่ม ซึ่งคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 320)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	133	41.56
หญิง	187	58.44
2. อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	10	3.13
31-40 ปี	61	19.06
41-50 ปี	99	30.93
51-60 ปี	96	30.00
61-70 ปี	54	16.88
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	247	77.19
มัธยมศึกษา	55	17.19
อนุปริญญา	11	3.43
ปริญญาตรี	7	2.19
4. ระยะเวลาในการดำเนินงาน		
1-3 ปี	112	35.00
4-6 ปี	183	57.91
7-9 ปี	25	7.81
5. การก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
เกิดจากกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน	18	5.62
เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม	170	53.13
เกิดจากการชักชวนของผู้เ้า	10	3.13
เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน	122	38.12

จากตารางที่ 3 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดกาฬสินธุ์ จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 320 คน พบว่า เป็นหญิง ร้อยละ 58.44 ที่เหลือ เป็นชาย ร้อยละ 41.56 มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 30.93 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 30.00 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 19.06 ที่เหลืออายุระหว่าง 61-70 ปี และ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 16.88 และ 3.13 ตามลำดับ ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 77.19 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา ร้อยละ 17.19 ที่เหลือ คือ อนุปริญญา หรือ ปวส. และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 3.44 และ 2.19 ตามลำดับ ระยะเวลาในการดำเนินงาน มากกว่าครึ่ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีระยะเวลาดำเนินงาน ระหว่าง 4-6 ปี ร้อยละ 57.19 รองลงมา คือ ระหว่าง 1-3 ปี และ 7-9 ปี มีอยู่ ร้อยละ 35.00 และร้อยละ 7.81 ตามลำดับ ส่วนสาเหตุการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มากกว่าครึ่งเกิดขึ้นจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม มีอยู่ร้อยละ 53.13 รองลงมาคือ เกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงาน ร้อยละ 38.13 ที่เหลือเกิดจากกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน และเกิดจากการชักชวนของผู้นำ มีอยู่ร้อยละ 5.62 และ 3.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลคุณลักษณะตามปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยแบ่งตามระดับการดำเนินงาน ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลด้านคุณลักษณะตาม ปัจจัยต่าง ๆ (n = 320)	ระดับการดำเนินงาน (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ปัจจัยด้านผู้นำ	62 (19.38)	190 (59.38)	66 (20.62)	2 (0.62)	0	3.94	0.60
2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการ	62 (19.38)	173 (54.06)	81 (25.31)	4 (1.25)	0	3.83	0.65
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม	41 (12.81)	176 (55.00)	97 (30.31)	5 (1.56)	1 (0.31)	3.77	0.64
4. ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับ ภายนอก	48 (15.00)	146 (45.63)	118 (36.87)	6 (1.88)	2 (0.62)	3.61	0.68
5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	59 (18.44)	197 (61.56)	60 (18.75)	3 (0.94)	1 (0.31)	3.90	0.60

ข้อมูลด้านคุณลักษณะตาม ปัจจัยต่าง ๆ (n = 320)	ระดับการดำเนินงาน (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
6. ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต	33 (10.31)	136 (42.50)	140 (43.75)	10 (3.13)	1 (0.31)	3.54	0.67
7. ปัจจัยด้านการบริการการตลาด	40 (12.50)	103 (32.19)	133 (41.56)	39 (12.19)	5 (1.56)	3.32	0.83
8. ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน	65 (20.31)	142 (44.38)	104 (32.50)	7 (2.19)	2 (0.62)	3.83	0.71
9. ความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	46 (14.38)	169 (52.81)	101 (31.56)	3 (0.94)	1 (0.31)	3.75	0.63

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.60) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.60) และปัจจัยด้านคณะกรรมการ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.65) ที่เหลือเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.71) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.64) ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.68) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.67) ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านการบริการการตลาด ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.83) และส่วนมากมีแนวโน้มมีการดำเนินการระดับมากถึงมากที่สุด (รวมกันมากกว่า ร้อยละ 50.00) ส่วนความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.63) พบว่าส่วนมากมีแนวโน้มมีการดำเนินการระดับมากถึงมากที่สุด (รวมกันมากกว่า ร้อยละ 50.00)

1.2 การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานในการตรวจสอบตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการถดถอย

1.2.1 สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
X_1	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านผู้นำ
X_2	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านคณะกรรมการ
X_3	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม
X_4	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก
X_5	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านการบริหารจัดการ
X_6	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านการบริหารการผลิต
X_7	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านการบริการการตลาด
X_8	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามปัจจัยด้านการบริหารการเงิน
Y	แทน	คะแนนจากแบบสอบถามความสำเร็จในการดำเนินงาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
$Beta$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อให้ทราบนัยสำคัญของ b
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ F เพื่อทราบความมีนัยสำคัญของ R
p -value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
Z	แทน	ค่าสถิติของ Wilcoxon Sign Rank Test

1.2.2 ลักษณะการแจกแจงตัวแปรต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูงมีข้อตกลงว่าการแจกแจงของตัวแปรตาม ต้องมีการแจกแจงเป็น โคนึงปกติ (Normal curve) ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบโดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลจากความเบ้ และความโด่ง ซึ่งควรมีค่าไม่เกิน 1.96 (Bollen. 1989 : 419) และเมื่อพิจารณาค่า p-value ซึ่งต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงบ่งชี้ว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็น โคนึงปกติ โดยในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรตาม 1 ตัว และตัวแปรอิสระ 8 ตัว ประกอบด้วย ตัวแปรความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านการร่วมทำกิจกรรมกับภายนอก ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม และปัจจัยด้านผู้นำ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) คือ ลักษณะค่าของตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาวิเคราะห์ต้องมีการกระจายของข้อมูลแบบ โคนึงปกติ และทุกตัวแปรต้องมีค่าความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) ไม่เกิน ± 1.000 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทำการตรวจสอบความเบ้ และค่าความโด่ง ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ค่าความเบ้ Skew ness	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
1. ปัจจัยด้านผู้นำ	3.945	0.652	-0.111	-0.234
2. ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม	3.836	0.701	-0.102	-0.427
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	3.774	0.691	-0.205	0.307
4. ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก	3.610	0.759	-0.099	0.086
5. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ	3.909	0.662	-0.423	0.088
6. ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต	3.540	0.728	0.111	-0.077
7. ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด	3.320	0.913	-0.056	-0.292
8. ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน	3.831	0.800	-0.210	-0.096

จากตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการตรวจสอบคุณลักษณะข้อมูลเพื่อให้ทราบมีการกระจายเป็น โคนึงปกติหรือไม่ (Normal curve) ด้วยการ

ทดสอบค่าสถิติความเบ้ (Skewness) และทดสอบค่าสถิติความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัว พบว่า มีค่าไม่เกิน ± 1.000 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดมีการกระจายของข้อมูลเป็นโค้งปกติ ซึ่งมีค่าสถิติความเบ้ (Skewness) อยู่ระหว่าง -0.423 ถึง $+0.111$ และมีค่าสถิติความโด่ง (Kurtosis) อยู่ระหว่าง -0.427 ถึง 0.307 สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่งขององค์ประกอบย่อยของความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ค่าความเบ้ Skew ness	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
1. ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน	3.76	0.67	-0.105	-0.430
2. ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ	3.78	0.69	-0.200	0.311
3. ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน	3.64	0.71	-0.087	0.077
4. ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	3.76	0.71	-0.352	0.097

จากตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการตรวจสอบคุณลักษณะข้อมูลเพื่อให้ทราบมีการกระจายเป็นโค้งปกติหรือไม่ (Normal curve) ด้วยการทดสอบค่าสถิติความเบ้ (Skewness) และทดสอบค่าสถิติความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรตามทั้ง 4 ตัวแปร พบว่า มีค่าไม่เกิน ± 1.000 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดมีการกระจายของข้อมูลเป็นโค้งปกติ ซึ่งมีค่าสถิติความเบ้ (Skewness) อยู่ระหว่าง -0.325 ถึง $+0.087$ และมีค่าสถิติความโด่ง (Kurtosis) อยู่ระหว่าง -0.430 ถึง 0.311 สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้

ตารางที่ 7 เมตริกสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	Y
X ₁	1.000	.725**	.618**	.631**	.706**	.650**	.508**	.684**	.738**
X ₂		1.000	.631**	.623**	.680**	.595**	.558**	.665**	.669**
X ₃			1.000	.609**	.709**	.518**	.454**	.621**	.733**
X ₄				1.000	.724**	.743**	.668**	.682**	.639**
X ₅					1.000	.691**	.519**	.744**	.700**
X ₆						1.000	.720**	.740**	.770**
X ₇							1.000	.667**	.763**
X ₈								1.000	.790**
Y									1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยจากหลายตัวแปร (Multivariate) ด้วยการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายคู่ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวแปรที่นำมาศึกษานั้น มีความสัมพันธ์กันสูงหรือไม่ (Multi collinearity) โดยการใช้เกณฑ์ในการทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ต้องมีค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ไม่มากกว่า 0.80 (เพชรน้อย สิ่งช่างชัย. 2546 : 83) ผลปรากฏว่าไม่มีตัวแปรพยากรณ์คู่ใดมีค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันมากกว่า 0.800 (ตารางที่ 7)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (Y) จำนวน 8 ค่า พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 8 ค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง .639 - .790 โดยที่ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (Y) สูงสุด คือ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .790 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X₆) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .770 ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X₇) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .763 ปัจจัยด้านผู้นำ (X₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .738 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .733 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .700 ปัจจัย

ด้านคณะกรรมการ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .669 และปัจจัยด้านการทำกิจกรรมร่วมกับภายนอก (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .639

1.2.3 ผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

สำหรับการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกสมการถดถอยที่ดีที่สุด โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เป็นวิธีที่คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่เหมาะสมในการสร้างสมการถดถอยตามหลักการ คือ การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ทีละตัว โดยพิจารณาตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดกับตัวแปรตามเข้าไปในสมการ ขึ้นต่อไปจึงพิจารณาเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่เหลือที่มีความสัมพันธ์เชิงส่วน (ความสัมพันธ์ที่กำหนดให้ตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าไปในสมการแล้วมีค่าคงที่) กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าไปในสมการ และพร้อมกันนั้นก็พิจารณาตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าไปในสมการก่อนหน้านี้ทุกตัว ว่าควรอยู่ในสมการอีกหรือไม่ ถ้าไม่ควรก็ตัดออกและดำเนินการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ใหม่ ถ้าควรอยู่ก็ดำเนินการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ใหม่ต่อไป การคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ดำเนินการ ไปจนกระทั่ง ไม่มีตัวแปรพยากรณ์ใดเข้าไปหรือถูกตัดออกจากสมการ จึงหยุดคัดเลือกตัวแปร ตัวแปรพยากรณ์ที่อยู่ในสมการเป็นตัวแปรที่เหมาะสมที่สุด ที่รวมกันพยากรณ์ตัวแปรตาม (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. 2546: 15) โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกปัจจัยพยากรณ์ ดังแสดงตามตารางที่ 7

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 Change) ในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2 Change	R^2_{adj}	SE _{est}	F
X_8	.790	.624	.624	.623	.387	528.774
X_8, X_6	.837	.701	.076	.699	.346	370.781
X_8, X_6, X_7	.860	.740	.039	.737	.323	299.196
X_8, X_6, X_7, X_1	.870	.756	0.17	.753	.313	244.600
X_8, X_6, X_7, X_1, X_3	.881	.776	0.19	.772	.301	217.126

จากตารางที่ 8 การวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (Y) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) มากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .790 (ตารางที่ 6) แล้วนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .624 ($R^2 = 0.624$, $p < 0.001$) แสดงว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) สามารถพยากรณ์ การดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ร้อยละ 62.40

ขั้นที่ 2 เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รองลงมาเข้าไปสร้างสมการ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_9) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .770 (ตารางที่ 6) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) และปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_9) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .701 ($R^2 = 0.701$, $p < 0.001$) แสดงว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) และปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_9) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 70.10

ขั้นที่ 3 เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับสามเข้าไปสร้างสมการ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .763 (ตารางที่ 6) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_9) และปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .740 ($R^2 = 0.740$, $p < 0.001$) แสดงว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_9) และปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 74.00

ขั้นที่ 4 เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับสี่เข้าไปสร้างสมการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .738 (ตารางที่ 6) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_9) ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) และปัจจัยด้านผู้นำ (X_1) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .756 ($R^2 = 0.756$, $p < 0.001$) แสดงว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_8) ปัจจัยด้าน

การบริหารการผลิต (X_6) ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) และปัจจัยด้านผู้นำ (X_1) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 75.60

ขั้นที่ 5 เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับห้าเข้าไปสร้างสมการ ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .733 (ตารางที่ 6) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_2) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_6) ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) ปัจจัยด้านผู้นำ (X_1) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (X_4) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .776 ($R^2 = 0.776$, $p < 0.001$) แสดงว่า ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_2) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_6) ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) ปัจจัยด้านผู้นำ (X_1) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 77.60

ตารางที่ 9 ค่าสถิติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสมการพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตัวแปรพยากรณ์	B	β	t	p-value
X_8	.180	.203	4.174***	.000
X_6	.149	.159	3.317**	.001
X_7	.232	.220	5.389***	.000
X_1	.165	.217	5.367***	.000
X_3	.224	.234	5.184***	.000
X_2	.049	.050	.936	.350
X_4	.091	.052	1.757	.080
X_5	.099	.103	1.874	.062

$$a = .114 \quad R = .881 \quad R^2 = .776$$

$$SE_{est} = .301 \quad F = 217.126 \quad ***$$

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ แบบการเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 5 ตัวแปร เรียงลำดับอำนาจการพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (X_6) ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (X_8) ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (X_7) ปัจจัยด้านผู้นำ (X_1) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .180, .149, .232, .165 และ .224 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .203, .159, .220, .217 และ .234 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .881 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .776 และมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 77.6 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ .301 และมีค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .114 ส่วนปัจจัยด้านคณะกรรมการ (X_2) ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมกับภายนอก (X_4) และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (X_5) ไม่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่นำมาสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

1.2.4 การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ จากตารางที่ 8 พบว่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) หรือสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ในทางบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($p < 0.001$) จึงสามารถสร้างสมการปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Y = .114 + .180 X_6 + .149 X_8 + .232 X_7 + .165 X_1 + .224 X_3$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .203Z_6 + .159Z_8 + .220 Z_7 + .217 Z_1 + .234 Z_3$$

การวิจัยระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านผู้นำ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ แบบการเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุงในจังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในวันพฤหัสบดีที่ 5 กรกฎาคม 2555

2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการนำร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุงในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มานำเสนอในระหว่างประชุมเชิงปฏิบัติการ การคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมเน้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) โดยใช้เวลาระยะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน ซึ่งในระหว่างการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 30 คน ได้ร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งนำเสนอข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อทำการสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่เพื่อร่วมกันวิพากษ์ (Brain Storming) จากนั้นนำผลจากข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย

1. ดร. อวยชัย วัฒนา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. ดร. สมยศ แก้วสุพรรณ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ
3. ดร. กริชพัฒน์ ภูวนา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ
4. รศ.ดร. สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. นางวรรณภา พุดสี นักบริหารการศึกษา เทศบาลตำบลร่องคำ
6. นายบุญเลิศ บุญเชื้อ ผู้อำนวยการ อสมท. จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญ

ประชาสัมพันธ์/ การตลาด

7. นายวิจิต บุตรสมบัติ เกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
8. นางสาวนิตยา พลชิดเขียน พัฒนาการอำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
9. นายวัชรินทร์ เปานาเรียง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
10. นายศักดิ์ สาวิบุตร เกษตรอำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

11. นายปรีดา สุวรรณพรหม ปลัดเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
12. นายณรงค์เดช จงหนาน ปลัดอำเภอ/เจ้าพนักงานปกครอง ชำนาญการ อำเภอ
ร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
13. นางพรรณภา ชาร์ไสว ท้องถิ่นอำเภอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
14. นายมา โพนสีสม นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลเหล่าอ้อย อำเภอร่องคำ
จังหวัดกาฬสินธุ์
15. นายประมุต กมลสินธุ์ ประธานกรรมการชุมชนหมู่ที่ 3 ตำบลร่องคำ
อำเภอ ร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
- 1.6 นางนิลนุบล ศรีประทุม ประธานกลุ่มศิลปประดิษฐ์ตุ๊กตาผ้าไทย ตำบลร่องคำ
อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
17. นายสง่า บุรีรัตน์ ประธานกลุ่มวิสาหกิจผลิตน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ตำบลร่องคำ
อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
18. นางทองพันธ์ ภูธรฤทธิ์ ประธานกลุ่มตะกร้าหวาย ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ
จังหวัดกาฬสินธุ์
19. นางบังอร บุรีรัตน์ประธานกลุ่มสตรีที่นอนหอมอนิจิต ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ
จังหวัดกาฬสินธุ์
20. นางเข็มทอง กมลผาด ประธานกลุ่มทอเสื่อกกหญ้าญี่ปุ่น ตำบลร่องคำ
อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
21. นายบุญเรือง ถาวรสวัสดิ์ สื่อมวลชน/ปราชญ์ท้องถิ่น
22. นางอบเชย นิลคำแหง ผู้ประกอบการเอกชนผลิตเสื่อผ้าส่งออก จังหวัด
มหาสารคาม
23. นายวชิระ พลดี ที่ปรึกษาหอการค้า จังหวัดกาฬสินธุ์
24. นายไชยศิลป์ ไชยคำภา ผู้อำนวยการเสริมไทยพลาซ่า จังหวัดมหาสารคาม
25. นางสาวปฐมภรณ์ มงคลสินธุ์ ผู้ประกอบการอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
26. นายทองศุภโชค อินทร์แสง ผู้ประกอบการ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
27. นางกฤษณา อาษา ผู้ประกอบการ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
28. นางนภา คำตานิตย์ ผู้ประกอบการ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
29. นางคาราวรรณ ดอนกระสินธุ์ ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์
30. นางสาวสุนีนานา โสคาดี ผู้ประกอบการขายตรง จังหวัดกาฬสินธุ์

3. นำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ที่ได้มาทำการปรับปรุง โดยข้อเสนอแนะที่สำคัญจากที่ประชุม ให้เพิ่มปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเข้ามาอยู่ในรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อีกหนึ่งปัจจัย นอกเหนือจากปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านผู้นำ ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยระยะที่ 2 โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) นำมาสร้างเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดให้องค์ประกอบด้านเนื้อหา รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านผู้นำ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ส่วนปัจจัยที่เหลือได้แก่ ปัจจัยด้านคณะกรรมการกลุ่ม ปัจจัยด้านการทำกิจกรรมร่วมกับภายนอก และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) มาประยุกต์และแก้ปัญหาในองค์กร ที่เน้นการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ เป็นการให้การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ถือเป็นองค์กรประเภทหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน องค์กรวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยบุคลากรหรือกรรมการฝ่ายต่างๆ แบ่งการทำงานที่ตามความเชี่ยวชาญความถนัดในแต่ละด้านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นถ้าองค์กรขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติเข้ามาปฏิบัติงานและบริหารทรัพยากร ก็อาจส่งผลให้องค์กรขาดประสิทธิภาพ ขาดศักยภาพในการแข่งขันและการพัฒนา รวมทั้งส่งผลถึงความล้มเหลวในการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว (Wayne Pace, 1991 : 5) นอกจากนี้ใช้แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการแก้ปัญหาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการพัฒนาองค์กร (Organization Development) (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2547 : 217) ซึ่งเป็นความพยายามขององค์กรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขปัญหาในองค์กร ให้มีความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยคำนึงถึงการให้ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ เทคนิควิธีสำหรับการพัฒนาองค์กร ได้แก่ วิธีการฝึกอบรม ซึ่ง ดนัย เทียนพุด (2540 : 29) ได้กล่าวถึงหลักการของกิจกรรมการฝึกอบรมว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

เป็นการนำไปสู่การปรับปรุงให้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวกระทำได้โดยการฝึกอบรม ซึ่งเป็นที่นิยมในการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากสิ้นเปลืองเวลาน้อย และได้ผลคุ้มค่ามากกว่าการลงทุน สอดคล้องกับแนวคิดของ Joseph B. Kingsbury (1957 : 58) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นความพยายามขององค์กรที่เปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล ไปในทางที่พัฒนาขึ้น ทั้งด้านทัศนคติ ทักษะในการทำงาน พัฒนาความรู้ ความคิด ช่วยขจัดความกังวลใจปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้หมดไป

กล่าวโดยสรุป จากผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณในการวิจัยระยะที่ 1 และผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้ผลสรุปในทิศทางที่สอดคล้องกันว่า ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สิ่งที่ต้องมีในเนื้อหาสาระหลักสูตรการฝึกอบรม ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด ด้านผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผู้วิจัยจึงนำทั้ง 5 ตัวแปร มาประยุกต์ให้เข้ากับทฤษฎีการพัฒนาองค์กร และแนวคิดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร สำหรับ โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีสาระโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรการฝึกอบรมรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใน จังหวัดกาฬสินธุ์

สภาพปัญหาและความจำเป็น

วิสาหกิจชุมชนเป็นนโยบายของรัฐบาลที่มองว่าปัญหาของประเทศในภาพรวม ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้นมาก แต่สามารถแก้ไขด้วยการที่ประชาชนรู้จักนำทรัพย์สินที่มีอยู่มาทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น สามารถจัดความยากจนได้ด้วยการสร้างอาชีพที่ยั่งยืนและการมีรายได้ที่มั่นคง ซึ่งความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน คือ ทุกคนในชุมชนมองเห็นสินทรัพย์ของตนและของชุมชน สามารถนำมาทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มและนำมาเป็นปัจจัยสร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งสินทรัพย์ดังกล่าวนอกจากเงินทุนแล้วยังรวมถึงความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน พืชผลทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้คือพื้นฐานทุนทางสังคมของชุมชน เพราะเป็นสิ่งที่ได้สร้างสม และสืบทอดกันมาเป็นสมบัติของคนในชุมชนทุกคน (ศรีปริญญา รูปกระจ่าง. 2546 : 47) นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนยังเป็นระบบที่มีกิจกรรมหลากหลายเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน และส่งเสริมซึ่งกันและกันเป็นบูรณาการ ซึ่งแตกต่างจากอุตสาหกรรมชุมชนที่เน้นกระบวนการผลิตเป็นสำคัญ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นเรื่องของการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ภายใต้เงื่อนไขของธรรมชาติ และต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิดและเป้าหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้ ส่วนแนวทางหนึ่งของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ควรเป็น คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

เพื่อให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นโดยตรง (ถวัลย์พันธ์ น่วมสำราญ. 2544 : 19)

การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คนในชุมชนมีการรวมตัวกันประกอบกิจการด้านการผลิตสินค้าและบริการ เป็นการสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัว และชุมชน ซึ่งตามนโยบายจัดความยากจนของประเทศ รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากหญ้า เพื่อมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง โดยส่งเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากร การผลิต การตลาด การจัดหาทุนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม โดยรวม บนพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง อย่างไรก็ตามปัญหาการประกอบกิจการของชุมชนในระดับรากหญ้ามี 2 ประการ คือ การประกอบกิจการของชุมชนไม่เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ และการสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ดังนั้นจึงมีการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการค้นหาและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา กำหนดแนวทางการพัฒนา รวมทั้งเป็นกำลังหลักในการพัฒนาตนเองและชุมชน โดยหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนภายนอกชุมชนให้การสนับสนุนตามความต้องการ ซึ่งส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และนโยบายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความอยู่ดีมีสุขของรัฐบาลโดยตรง ปัจจุบันมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ทั่วประเทศจำนวน 37,754 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง (ได้สามดาวขึ้นไป) มีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อ่อนแอ (ได้น้อยกว่าสามดาว) เนื่องจากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ ไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ (สามารถ แทนวิสุทธิ์, 2550 : 13) เมื่อพิจารณากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ได้มีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการจดทะเบียน จำนวน 1,592 กลุ่ม และได้รับการประเมินตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับดี คิดเป็นร้อยละ 18.54 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.42 และระดับปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 23.14 (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2553 : 22) จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่า มีผลสะท้อนจากการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา ว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาคีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในหลักการและแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และภายในชุมชนยังขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้าได้แต่ไม่มีความสามารถในการตลาดจำหน่าย การดำเนินงานด้านการผลิต การจำหน่าย

การประกอบการด้านต่าง ๆ ไม่เป็นระบบ เนื่องจากชาวบ้านดำเนินงานกันเอง โดยขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการและในด้านการเงินและบัญชี (กรมส่งเสริมการเกษตร. 2550 : 5)

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยระยะที่ 2 โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) นำมาสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยกำหนดให้องค์ประกอบด้านเนื้อหา รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านผู้นำ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มาสร้างเป็นหลักสูตร โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมกรรมกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้กลายเป็นบทเรียนสำหรับการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่ดีและทำให้เกิดชุมชนยั่งยืนต่อไป

หลักการ

หลักสูตรการฝึกอบรม การพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พัฒนาขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่เน้นส่งเสริมสิ่งที่ก่อให้เกิด ความรู้ ทักษะ และทัศนคติแก่กรรมกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง
2. เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของกรรมกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสำหรับการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุง
3. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ
4. เป็นหลักสูตรที่นำรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ คอลด์ (Kolb, 1984) มาประยุกต์ให้เข้ากับแนวคิดการฝึกอบรม โดยเน้นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการตามรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการมีส่วนร่วมของผู้เข้าฝึกอบรม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อให้กรรมกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุงที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานกับกลุ่มวิสาหกิจของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โครงสร้างหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรนี้ แบ่งออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่

หน่วยที่ 1 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบริหารการเงิน

หน่วยที่ 2 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบริหารการผลิต

หน่วยที่ 3 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบริหารการตลาด

หน่วยที่ 4 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

หน่วยที่ 5 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. การสร้างความคุ้นเคย โดยใช้หลักการของเกมส์เป็นสื่อกลาง เพื่อช่วยละลายพฤติกรรมและสร้างบรรยากาศแห่งการเปิดเผยตัวเองให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รู้จักคุ้นเคยกัน
2. การดำเนินการฝึกอบรม ใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม มีดังนี้

1. ชั้นประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำประสบการณ์ของตนเองออกมาใช้ในการเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์แก่ผู้อื่น
2. ชั้นสังเกต ไตร่ตรองหรือคิดทบทวน เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม
3. ชั้นความคิดรวบยอด เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด ซึ่งส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติและการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ
4. ชั้นประยุกต์แนวคิด เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดหรือสร้างความคิดรวบยอดในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการแสดงถึงผลของความสำเร็จในการเรียนรู้

เทคนิคการฝึกอบรม

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. การระดมสมอง
4. การแสดงบทบาทสมมติ
5. การฝึกปฏิบัติ
6. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

สื่อการฝึกอบรม

1. หลักสูตรการฝึกอบรม
2. คู่มือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
3. คลิปชาร์ต
4. เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องฉาย Power point
5. เอกสารประกอบการฝึกอบรม และวัสดุอุปกรณ์
6. แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และแบบประเมินต่าง ๆ

การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

เป็นการประเมินผลในขั้นการพัฒนาว่าเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมอภิปราย และการแสดงความคิดเห็น

การได้มาซึ่งหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 5 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านผู้นำ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มาจัดทำเนื้อหาสาระ รายวิชาชุดการฝึกอบรม ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน (ปัจจัยที่ 1)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารการเงิน เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด เท่ากับ 0.790 ($r = 0.790$) เป็นปัจจัยลำดับหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การอบรมเกี่ยวกับการบัญชีเบื้องต้น การวางแผนทางการเงินที่ประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนจัดให้แก่คณะกรรมการกลุ่มที่รับผิดชอบด้านการเงินและบัญชี ให้มีความความเข้าใจถึงระบบบัญชี การวางแผนทางการเงิน และการหาแหล่งเงินทุน

หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การบริหารการเงิน

กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
วิทยากร	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
หลักสูตร	บรรยายตามรายวิชา จำนวน 6 ชั่วโมง

1. การบัญชีเบื้องต้น (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถบันทึกรายการบัญชี และจัดทำบุคลากรทางการเงินของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 1.1 งบการเงิน งบดุล และงบกำไร-ขาดทุน
- 1.2 หลักการบันทึกรายการบัญชี
- 1.3 การปิดบัญชีและการจัดทำงบการเงิน

2. การวางแผนทางการเงิน (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายการจัดทำงบประมาณ และประยุกต์ใช้เครื่องมืองบประมาณสำหรับการวางแผนทางการเงินของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 2.1 งบประมาณการขาย
- 2.2 งบประมาณการผลิต
- 2.3 งบประมาณการจัดซื้อวัตถุดิบ
- 2.4 งบประมาณแรงงานทางตรง
- 2.5 งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

3. การจัดการทรัพย์สินหมุนเวียน (1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายหลักการจัดการทรัพย์สินหมุนเวียนของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 3.1 การจัดการเงินทุนหมุนเวียน
- 3.2 การจัดการเงินสด

3.3 การจัดการลูกหนี้

3.4 การจัดการทรัพย์สิน

4. การจัดหาเงินทุน

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถระบุแหล่งเงินทุนระยะสั้น และแหล่งเงินทุนระยะยาวของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

4.1 การจัดหาเงินทุนระยะสั้น

4.2 การจัดหาเงินทุนระยะยาว

กิจกรรมที่ 2 การฝึกปฏิบัติการจัดทำบัญชี หลังจากที่ได้รับอบรมเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารการเงินแล้ว ควรให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ฝึกปฏิบัติในการจัดทำบัญชีของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้เป็นการจัดประสบการณ์จริง โดยลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ในระหว่างการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 3 จัดทีมงานให้คำปรึกษาประจำกลุ่ม เนื่องจากผู้เข้าร่วมอบรมอาจมีประเด็นที่ไม่เข้าใจ หรือมีปัญหาในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จึงต้องขอคำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ ซึ่งแนะหลักการที่ถูกต้อง

2. รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต (ปัจจัยที่ 2)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารการผลิต เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เท่ากับ 0.770 ($r = 0.770$) เป็นปัจจัยลำดับรองลงมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การอบรมเกี่ยวกับการบริหารการผลิต ให้แก่คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบด้านการผลิต เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการผลิต กระบวนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การบริหารการผลิต

กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
วิทยากร	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
หลักสูตร	บรรยายตามรายวิชา จำนวน 6 ชั่วโมง

1. การวางแผนการผลิต

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายความคิดในการวางแผนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 1.1 องค์ประกอบของการจัดการผลิต
- 1.2 การวางแผนผลิตภัณฑ์
- 1.3 การวางแผนทำเลที่ตั้ง
- 1.4 การวางแผนกำลังการผลิต
- 1.5 การประยุกต์ใช้หลักการจัดการผลิต

2. กระบวนการผลิต

(จำนวน 2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึงลักษณะของระบบการผลิต การวางแผนประกอบการ และการจัดตารางการผลิตของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 2.1 ลักษณะของระบบการผลิต
- 2.2 การวางแผนผังในสายงานการผลิต
- 2.3 การจัดตารางการผลิต

3. การควบคุมการผลิตสินค้าและบริการ

(จำนวน 2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายหลักการ และขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการผลิตของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 3.1 การควบคุมคุณภาพในการผลิต
- 3.2 การควบคุมคุณภาพในระยการจำหน่าย
- 3.3 วิธีการตรวจสอบคุณภาพด้วยการสุ่มตัวอย่าง
- 3.4 การวัดระดับคุณภาพของวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์

4. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

(จำนวน 1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึงแนวคิดในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 4.1 การเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต
- 4.2 การจัดการประสิทธิภาพผลผลิตกับงานบริการ

กิจกรรมที่ 2 การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับดี ที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมให้ได้เรียนรู้จากการรับฟังและสังเกตวิธีทำงาน การใช้เครื่องมือ หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งyakต่อการนำเสนอในการอบรม เกี่ยวกับกระบวนการผลิต การเลือกใช้วัตถุดิบสำหรับการผลิต การควบคุมคุณภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ดังนั้นจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี จากการประสาทสัมผัสทั้งห้า ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

3 รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด (ปัจจัยที่ 3)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารการตลาด เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เท่ากับ 0.769 ($r = 0.769$) เป็นปัจจัยลำดับที่สาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การอบรมเกี่ยวกับการบริหารการตลาด ให้แก่คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่รับผิดชอบด้านการตลาดให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นทางการตลาด ส่วน

ประสมทางการตลาด ส่วนแบ่งทางการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การบริหารการตลาด

กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
วิทยากร	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
หลักสูตร	บรรยายตามรายวิชา จำนวน 6 ชั่วโมง

เนื้อหาวิชา

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการตลาด

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึงความหมายของการตลาด แนวคิด และปรัชญาการตลาดของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

1.1 ความหมายของการตลาด

1.2 แนวคิดและปรัชญาทางการตลาด

1.3 โครงสร้างระบบตลาด

2. ส่วนประสมทางการตลาด

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึง ความหมาย และระบอบองค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

2.1 ความหมายส่วนประสมทางการตลาด

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการตลาดกับผลิตภัณฑ์

2.3 การตั้งราคาจำหน่าย

2.4 การส่งเสริมการตลาด

3. การแบ่งส่วนตลาดและตำแหน่งผลิตภัณฑ์

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึง ความหมาย เกณฑ์ เงื่อนไข และ ประโยชน์ของการแบ่งส่วนตลาดของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหารายวิชา

- 3.1 การแบ่งส่วนตลาด
- 3.2 การกำหนดตลาดเป้าหมาย
- 3.3 การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ในตลาด
- 3.4 การทดสอบตำแหน่งผลิตภัณฑ์
- 3.5 การเพิ่มช่องทางสื่อทางการตลาด

4. กลยุทธ์การตลาด

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึงกลยุทธ์การตลาดของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหารายวิชา

- 4.1 วัฏจักรคุณค่าสินค้า
- 4.2 ตลาดใหม่
- 4.3 ตลาดที่เกิดจากชุมชน

5. การวางแผนการตลาด

(2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายถึงขั้นตอนการวางแผนการตลาดวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหารายวิชา

- 5.1 สถานการณ์ทางการตลาด
- 5.2 การวิเคราะห์โอกาสการตลาด
- 5.3 วัตถุประสงค์ทางการตลาด
- 5.4 โปรแกรมการทำงานการตลาด

กิจกรรมที่ 2 การฝึกปฏิบัติโดยการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการตลาด หลังจากที่มีผู้เข้าร่วมอบรมได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการบริการตลาดแล้ว ควรให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในการจัดทำกลยุทธ์ทางการตลาดของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมที่ 3 จัดทีมผู้ช่วยวิทยากรเพื่อให้คำปรึกษาประจำกลุ่ม เนื่องจากผู้เข้าร่วมอบรมอาจมีประเด็นที่ไม่เข้าใจ หรือมีข้อสงสัยในการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือแนะนำหลักการที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 4 การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับดี ที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมให้ได้เรียนรู้จากการรับฟังและสังเกตวิธีทำงาน การใช้เครื่องมือ หรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งยากต่อการนำเสนอในการอบรม จึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี จากการประสาทสัมผัสทั้งห้า ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้

4. รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บัจฉัยด้านผู้นำ (ปัจจัยที่ 4)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เท่ากับ 0.738 ($r = 0.738$) เป็นปัจจัยลำดับที่สี่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ดำเนินการฝึกอบรมการพัฒนาผู้นำและการปฏิบัติจริง โดยมีรายละเอียดเนื้อหาสาระการฝึกอบรมผู้นำ ดังนี้

หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง ภาวะผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
วิทยากร	นักวิชาการ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หลักสูตร	บรรยายตามรายวิชา จำนวน 6 ชั่วโมง

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้นำ

(1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของผู้นำและภาวะผู้นำ รวมถึงบทบาทหน้าที่ พฤติกรรม และคุณลักษณะภาวะผู้นำ

เนื้อหาวิชา

- 1.1 ความหมาย ความสำคัญของผู้นำและภาวะผู้นำ
- 1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้นำ
- 1.3 ลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์
- 1.4 ผู้นำกับการบริหารงานกลุ่ม

2. การพัฒนาผู้นำ

(จำนวน 2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ทราบแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของผู้นำที่พึงประสงค์ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เนื้อหารายวิชา

- 2.1 การปรับปรุงสมรรถภาพทางกาย
- 2.2 การพัฒนาบุคลิกภาพและการวางตัวในสังคม
- 2.3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
- 2.4 การพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร
- 2.5 ค่านิยมประชาธิปไตย

3. การพัฒนาความรู้ทางการบริหารงาน

(2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารงานแบบต่าง ๆ สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการบริหารงานได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เนื้อหารายวิชา

- 3.1 การทำงานเป็นทีม
- 3.2 การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
- 3.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน

4. การบริหารทรัพยากรมนุษย์

(จำนวน 1 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์แบบต่าง ๆ สามารถกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เนื้อหารายวิชา

- 4.1 การสื่อสารและการประสานงาน
- 4.2 มนุษยสัมพันธ์
- 4.3 การจูงใจ และการตัดสินใจ
- 4.4 การบริหารความขัดแย้ง

5. รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (ปัจจัยที่ 5)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เท่ากับ 0.733 ($r = 0.733$) เป็นปัจจัยลำดับที่ห้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ดำเนินการฝึกอบรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติจริง โดยมีรายละเอียดเนื้อหาสาระการฝึกอบรมการมีส่วนร่วม ดังนี้

หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การระดมการมีส่วนร่วมของสมาชิก

กลุ่มเป้าหมาย	คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
วิทยากร	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์
หลักสูตร	บรรยายตามรายวิชา จำนวน 6 ชั่วโมง

1. การมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

(2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เนื้อหาวิชา

- 1.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
- 1.3 ประโยชน์และความสำคัญของการมีส่วนร่วม

2. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายการกระบวนการและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 2.1 การค้นหาและสาเหตุของปัญหาในกลุ่ม
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา
- 2.3 การมีส่วนร่วมในดำเนินงาน
- 2.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา
- 2.5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา

3. วิธีการการสร้างการมีส่วนร่วม (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถอธิบายหลักการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 3.1 การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่ม
- 3.2 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก

4. เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบ AIC (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำเทคนิคการมีส่วนร่วมแบบ AIC มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานกับวิสาหกิจชุมชนได้

เนื้อหาวิชา

- 4.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคนิคการมีส่วนร่วมแบบ AIC
 - 4.2 ขั้นตอนการสร้างความรู้ในกลุ่ม
 - 4.3 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนากลุ่ม
 - 4.4 ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ
- 4.3 การนำกระบวนการ AIC มาใช้พัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กิจกรรมที่ 2 การฝึกปฏิบัติการจัดการประชุม โดยเทคนิคการมีส่วนร่วมแบบ AIC ที่เริ่มตั้งแต่ การค้นหาสาเหตุของปัญหา การวางแผนการพัฒนา การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน หลังจากให้ผู้เข้าร่วมอบรมเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการระดมการมีส่วนร่วมแล้ว ควรให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ฝึกปฏิบัติเพื่อนำเทคนิคการมีส่วนร่วมแบบ AIC มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานกับวิสาหกิจชุมชนของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้เป็นการจัดประสบการณ์จริงโดยลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ในระหว่างการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 3 จัดทีมงานให้คำปรึกษาหรือวิทยากรประจำกลุ่ม เนื่องจากผู้เข้าร่วมอบรมอาจมีประเด็นที่ไม่เข้าใจ หรือมีปัญหาในการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จึงต้องขอคำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะหลักการที่ถูกต้อง

หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแล้ว จึงได้นำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปพัฒนากับกลุ่มระดับปรับปรุง ด้วยวิธีการฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 กลุ่ม

สรุป จากผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ที่ผ่านการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สรุปแบบการพัฒนาดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 สรุปรูปแบบหลักสูตรการการฝึกอบรมการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์

ระยะที่ 3 ผลการทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เมื่อผู้วิจัยได้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้จากกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมและกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 13 กิจกรรม เป็นรูปแบบการพัฒนาปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารการเงิน ปัจจัยด้านการบริหารการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารการตลาด ปัจจัยด้านผู้นำ และปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก จากนั้นได้นำรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุงที่ผู้วิจัยได้เลือกไว้แล้ว จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอเสื้อกทอผ้าและญี่ปุ่น
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสตรีที่นอนหมอนจืด
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตระกร้าหวาย
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศิลปะงานประดิษฐ์ตุ๊กตาผ้าไทย
5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

สาเหตุที่เลือกกลุ่มดังกล่าว ด้วยเหตุผลดังนี้

1. เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความเต็มใจให้เป็นกลุ่มทดลอง
2. มีความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความต้องการและตั้งใจจริงที่เข้าร่วมทดลองใช้

รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3. สะดวกต่อการเข้าถึง เนื่องจากต้องมีการติดตามการใช้รูปแบบดังกล่าวในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภายใน 4 เดือน เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าใจและสามารถจัดทำได้

ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบการพัฒนาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด ด้านผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มาใช้กับกลุ่มทดลองทั้ง 5 กลุ่ม สำหรับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น แตกต่างจากการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่มุ่งเน้นผลกำไรเป็นหลัก แต่การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้เน้นความสำเร็จที่เป็นตัวชี้วัด ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านประสิทธิผลตามภารกิจวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ที่ได้จากเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนั้นการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ประเมินความรู้ (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบ และประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้วยแบบสอบถาม (Pre-test) จากความสำเร็จทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2. ดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรการบริหารการเงิน การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด การเป็นผู้นำ และการมีส่วนร่วม ดำเนินการพร้อมกันทั้ง 5 กลุ่มๆละ 6 คนรวมเป็น 30 คน ระหว่างวันที่ 23-26 กรกฎาคม 2555 ณ ห้องประชุมสำนักงานเทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจัดทัศนศึกษาดูงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในวันที่ 27 กรกฎาคม 2555 ที่มีผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ 3 จุด ได้แก่ กลุ่มกกไทยบ้าน และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกก บ้านแพง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และกลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรบ้านชำแฮด อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และหลังจากการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความรู้ (Post-test) ด้วยแบบทดสอบ ทันที

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance) ของตัวแปรทั้ง 5 ด้าน ของการประเมินความรู้ก่อน และหลังการฝึกอบรม

Source	Measure	ระยะเวลา	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
ระยะเวลา	การบริหารการเงิน	Linear	150.417	1	150.417	241.221	.000
	การบริหารการผลิต	Linear	201.667	1	201.667	381.413	.000
	การบริหารการตลาด	Linear	170.017	1	170.017	240.707	.000
	การมีส่วนร่วมของสมาชิก	Linear	212.817	1	212.817	528.247	.000
	ผู้นำ	Linear	220.417	1	220.417	453.876	.000

จากตารางที่ 10 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยที่ละตัวแปร ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า หลังดำเนินการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ในด้านการบริหารการเงิน การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด การมีส่วนร่วมของสมาชิก และผู้นำ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

จากนั้น ได้มีการส่งเสริมกลุ่มทดลองให้ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรในท้องถิ่นผลิตสินค้าของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ (1) กลุ่มทอเสื้อกทอผ้าฝ้ายปู่น ได้มีการส่งเสริมให้ปลูกหญ้าญี่ปุ่นและกกไทยที่บ่อน้ำบาดน้ำเสียของเทศบาลตำบลร่องคำ เพื่อเป็นวัตถุดิบ รับผิดชอบโครงการโดยนักวิชาการเกษตร เทศบาลตำบลร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ (2) กลุ่มสตรีที่นอนหมอนจืด ส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบจากเครื่องใช้ใกล้เคียง ได้แก่ กลุ่มทอผ้าลายขิด ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้นุ่นจากร้านรับซื้อ-ขายของเก่าสหมิตร ซึ่งเป็นร้านค้าในชุมชน โดยมีนักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลร่องคำ เป็นผู้รับผิดชอบ (3) กลุ่มตะกร้าหวาย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ หวาย ผักตบชวา ไม้ไผ่ โดยไม้ไผ่และผักตบชวาใช้วัตถุดิบภายในชุมชน โดยเฉพาะผักตบชวาส่งเสริมให้ปลูกที่บ่อน้ำบาดน้ำเสียของเทศบาลตำบลร่องคำ 2 แห่ง ส่วนวัตถุดิบหวายให้สั่งซื้อจากโรงงานผลิตภัณฑ์จากหวายบ้านลาด ตำบลแก้ง อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม และเป็นเครื่องใช้วัตถุดิบแทนการสั่งซื้อจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีนักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลร่องคำ เป็นผู้รับผิดชอบ (4) กลุ่มศิลปปะงานประดิษฐ์ตุ๊กตาผ้าไทย ส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบที่เป็นเศษผ้าและเศษผ้าไหม จากร้านตัดเย็บเสื้อผ้าและกลุ่มวิสาหกิจผลิตไหมพื้นเมืองของเทศบาลตำบลร่องคำ เป็นหลัก แทนวัตถุดิบที่มาจากโรงงานทอผ้า นอกพื้นที่ โดยมีนักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลร่องคำ เป็นผู้รับผิดชอบ และ (5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งใช้วัตถุดิบน้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค และขวดจากโรงงานผลิตขวดเปล่าจากจังหวัดร้อยเอ็ด ส่งเสริมให้ผลิตน้ำดื่มสมุนไพรใช้วัตถุดิบจากกลุ่มปลูกพืชสมุนไพรเทศบาลตำบลร่องคำ เพิ่มเติมจากน้ำดื่มทั่วไป โดยมีนักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลร่องคำ เป็นผู้รับผิดชอบ

3. หลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้าร่วมอบรมของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมกลับไปใช้ความรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนเอง (ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับปรับปรุง) ทั้งช่วงระยะเวลาประมาณ 4 เดือน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้ออกติดตามให้คำแนะนำเป็นระยะๆ จากนั้นผู้วิจัยได้กลับไปประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้วยแบบสอบถาม (Post-test) จากตัวชี้วัดความสำเร็จทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน และด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แล้ววิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาด้วยสถิติ Wilcoxon Sign Rank Test ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยวิธีการฝึกอบรมให้ความรู้ และประสบการณ์ กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระดับปรับปรุงของจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 กลุ่มทดลอง คณะจากกรรมการทั้งหมด 30 คน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนการพัฒนา
กับหลังการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยรวมและรายด้าน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		Z	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านประสิทธิผลตามภารกิจวิสาหกิจชุมชน	2.69	0.64	3.75	0.46	4.407***	0.000
2. ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ	2.37	0.77	3.49	0.38	4.418***	0.000
3. ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน	2.33	0.45	3.71	0.49	4.780***	0.000
4. ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	2.45	0.28	3.65	0.42	4.793***	0.000
โดยรวม	2.46	0.42	3.65	0.34	4.783***	0.000

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 11 พบว่า กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดีขึ้น ทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนการพัฒนา
กับหลังการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านประสิทธิผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		Z	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. วิสาหกิจชุมชนสามารถลดรายจ่าย ในการดำเนินงาน	2.27	0.91	3.73	0.69	4.242***	0.000
2. วิสาหกิจชุมชนและสมาชิกมีรายได้ เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงาน	2.33	0.88	3.90	0.71	4.225***	0.000
3. สมาชิกมีคุณภาพที่ดีและสามารถ พึ่งตนเองได้	3.50	0.51	3.47	0.51	1.000	1.580
4. สมาชิกดำรงชีวิตอย่างมีความสุข อยู่ได้อย่างพอเพียง	1.83	1.21	3.90	0.76	4.327***	0.000
5. วิสาหกิจชุมชนทำให้สมาชิกมี หนี้สินที่ลดลง	3.53	0.63	3.73	0.69	1.387	0.082
โดยรวม	2.69	0.64	3.75	0.46	4.407***	0.000

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 12 กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงาน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิผลดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ($p\text{-value} < .001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็น
เกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้าน
ประสิทธิผลดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) จำนวน 3 ข้อ และไม่แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 ข้อ

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนการพัฒนา
กับหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		Z	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. คุณภาพความปลอดภัยของสินค้าและบริการ	2.43	0.82	3.57	0.50	4.201***	0.000
2. กระบวนการและบริการได้รับการรับรองคุณภาพ	3.27	0.52	3.30	0.47	0.378	0.352
3. ได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า	1.83	1.18	3.60	0.50	4.400***	0.000
4. สร้างสรรค์สินค้าและบริการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	2.07	1.05	3.43	0.50	4.143***	0.000
5. เป็นที่ต้องการของการตลาด	2.27	0.91	3.57	0.50	4.277***	0.000
โดยรวม	2.37	0.77	3.49	0.38	4.418***	0.000

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 13 กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านคุณภาพสินค้าและบริการดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิผล เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) จำนวน 4 ข้อ และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 ข้อ

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนการพัฒนา
กับหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ข้อความ	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		Z	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก	3.37	0.85	3.83	0.70	1.912*	0.028
2. ลดการผิดพลาดและสูญเสีย ในระบบการผลิตได้	1.73	0.64	3.63	0.76	4.679***	0.000
3. ความสามารถในการลดต้นทุน การผลิต	1.90	0.48	3.67	0.80	4.687***	0.000
โดยรวม	2.33	0.45	3.71	0.49	4.780***	0.000

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงาน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดีขึ้นอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมี
ความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ด้านประสิทธิผลดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) จำนวน 2 ข้อ และเพิ่มขึ้นอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) จำนวน 1 ข้อ

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างก่อนการพัฒนา
กับหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ข้อความ	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		Z	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. กิจกรรมสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้	3.33	0.48	3.57	0.63	1.811*	0.035
2. ก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชน	3.33	0.80	3.80	0.89	2.119*	0.023
3. การเกิดความรู้และเกิดทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	2.03	0.49	3.57	0.57	4.680***	0.000
4. ความกระตือรือร้นของสมาชิกในการร่วมกิจกรรม	2.07	0.58	3.67	0.88	4.450***	0.000
5. สมาชิกมีความพึงพอใจในการได้รับสวัสดิการจากวิสาหกิจชุมชน	1.47	0.73	3.63	0.81	4.687***	0.000
โดยรวม	2.45	0.28	3.65	0.42	4.793***	0.000

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

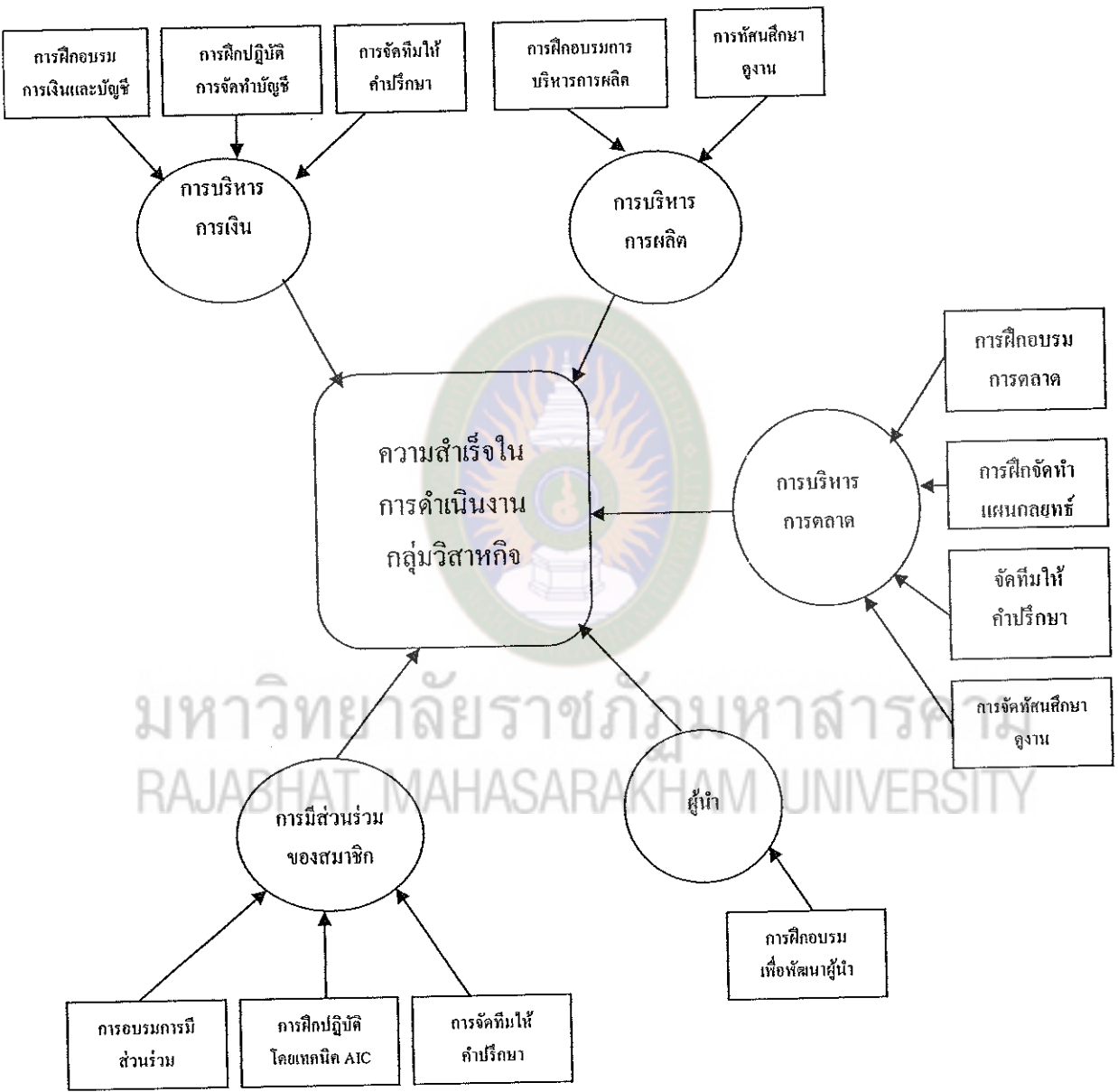
จากตารางที่ 15 กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านพัฒนาวิสาหกิจชุมชนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลังการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิผลดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) จำนวน 3 ข้อ และเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) จำนวน 2 ข้อ

นอกจากนี้กลุ่มทดลองเป้าหมาย เรียกร้องให้เทศบาลตำบลร่องคำ ดำเนินการจัดตั้งร้านค้าเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากนั้นจึงทำการเปิดร้านค้าเศรษฐกิจชุมชนของเทศบาลตำบลร่องคำ ที่อาคารศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนบริเวณสถานีบริการรถโดยสารของเทศบาลตำบลร่องคำ และติดกับศูนย์การเรียนรู้ ICT โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบร้านค้าเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 1 คน และมีการประสานกับท้องถิ่นอื่นที่มีศูนย์ OTOP เพื่อตั้งเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนสินค้าและผลิตภัณฑ์จากวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองเป้น เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย เทศบาลตำบลโพ อำเภอกำม่วง เทศบาลตำบลนาजार อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากผลการศึกษา รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด
กาฬสินธุ์ผู้วิจัยได้รูปแบบการพัฒนาตามแผนภาพที่ 3 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน